Latvijā dota zaļā gaisma duālajai profesionālajai izglītībai

Par nepieciešamību Latvijā veidot darba vidē balstītu jeb duālo profesionālās izglītības sistēmu Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK) jau pirms vairākiem gadiem aizsākusi diskusijas ar Izglītības un zinātnes ministriju (IZM).

Ilze Buligina

Ināra Ostrovska

Foto: I. Mīnova

Jolanta Vjakse

Semināra dalībnieki

Darba vidē balstītu mācību pirmie seši pilotprojekti 2013./2014. mācību gadā tika īstenoti piecās IZM pakļautībā esošās profesionālās izglītības iestādēs un bijuši ļoti veiksmīgi. Īstenojot darba vidē balstītas mācības, šīs profesionālās izglītības iestādes nodrošina audzēkņiem ciešu teorētisko mācību un reālās darba vides sasaisti, lai tuvinātu profesionālo izglītību darba tirgus vajadzībām. Savukārt uzņēmums iesaistoties var sagatavot darbiniekus atbilstoši savām vajadzībām. Pilotprojektā iesaistījušies 29 uzņēmumi, kuros gada garumā jaunieši apguva praktiskās iemaņas, bet daži vēlāk tika pieņemti pastāvīgā darbā.

IZM ir radusi iespēju piesaistīt ES fondu līdzekļus, lai duālo profesionālās izglītības sistēmu varētu ieviest dzīvē, turklāt ieguvēji būs ne tikai jaunieši, kas varēs apgūt praktiskās iemaņas uzņēmumos, bet arī paši uzņēmēji, kas par prakses vietu izveidi saņems ES atbalstu.

Sadarbībā ar LDDK ministrija ieplānojusi četrus reģionālos seminārus, lai plašākai sabiedrībai skaidrotu un popularizētu valstī plānoto darba vidē balstīto mācību ieviešanu. 19. februārī šāds seminārs notika Daugavpils Būvniecības tehnikumā, kur pulcējās Latgales pedagogi, uzņēmēji un pašvaldību pārstāvji. Semināra laikā tika apspriestas darba vidē balstīto mācību un prakses kopīgās un atšķirīgās iezīmes, šādu mācību ieviešanas pamatprincipi un plānotās normatīvā regulējuma izmaiņas, kā arī sniegti praktiski piemēri darba vidē balstīto mācību īstenošanā, kas veidojušies pilotprojektu gaitā gūtajā pieredzē. Semināra dalībnieki tika iepazīstināti ar plānoto Eiropas Savienības fondu atbalstu, tai skaitā darba devējiem darba vidē balstīto mācību īstenošanai.

IZM Izglītības departamenta vecākā eksperte un projekta koordinatore Baltijā Ilze Buligina stāsta, ka ministrijā koordinētais "Erasmus +" projekts par darba vidē balstītu mācību īstenošanu tiek īstenots sadarbībā ar LDDK, Brīvo arodbiedrību savienību, Valsts izglītības satura centru un partneriem Igaunijā un Lietuvā. Viņai pagaidām esot grūti izvērtēt šī projekta plusus un mīnusus, jo tā esot jauna koncepcuāla pieeja profesionālajai izglītībai valstī. "No pirmās mācību dienas salīdzinoši lielu daļu laika students pavadīs pie uzņēmēja, gan apgūstot daļu teorijas, gan praktiskās iemaņas. Lai šo projektu īstenotu, ir jāpārstrādā daudzas lietas, tostarp tiesiskās normas, līdz ar ko arī vajadzīga šī diskusija ar vairākām mērķa grupām," atzīst I. Buligina. Viņa uzsver, ka ir nepieciešama sadarbība starp izglītības iestādi un uzņēmēju, lai varētu īstenot jauno pieeju, kad audzēknis kļūst konkurētspējīgs jau pašā mācību procesā. "Tas nav vienkārši, jo ne katra skola var uzņemties ieviest jauno sistēmu un ne katrs uzņēmējs ir gatavs padziļināti strādāt ar audzēkņiem. Pērn maijā stājušies spēkā grozījumi Profesionālās izglītības likumā, paredzot mācību vidē balstītas mācības kā vienu no profesionālās izglītības īstenošanas formām. Valsts sekretāru sanāksmē ir iesniegts MK noteikumu projekts, pašlaik notiek diskusijas, tāpēc esam tikai šī ceļa sākumā," teica IZM eksperte.

LDDK Reģionālās attīstības un nodarbinātības eksperte Jolanta Vjakse uzsver, ka konfederācijā esošie uzņēmumi līdz šim jau daudz laika ziedojuši, lai diskutētu par nepieciešamību ieviest izmaiņas profesionālās izglītības sistēmā. Šie uzņēmumi jau tagad aktīvi iesaistās prakses vietu nodrošināšanā, ņem darbā jaunos speciālistus, piedalās pilotprojektā un īsteno darba vidē balstītas mācības. "Mums ir vajadzīga ļoti kvalitatīva profesionālā izglītība un kadri. Daudzas lietas var iemācīties tikai tad, kad uzņēmējs, audzēknis un skola darbojas vienā tandēmā. Skolai sadarbībā ar uzņēmumu jāmāca jaunieši strādāt ar mūsdienās aktuālām tehnoloģijām. Nedrīkst būt tā, ka audzēknis, kurš tikko pēc mācību iestādes absolvēšanas iekārtojies darbā, būtu jāapmāca atkārtoti. Turklāt uzņēmumos daudz tiek runāts arī par darba kultūru un disciplīnu, piemēram, ka darbs sākas un beidzas noteiktā laikā, ka ir noteiktas lietas, kas jāizdara," saka J. Vjakse.

Arī Daugavpils Būvniecības tehnikums tiecas uz duālās profesionālās izglītības sistēmas ieviešanu. "Darba vidē balstītas mācības vieni no pirmajiem ļoti veiksmīgi sāka ieviest vācieši. Šādas mācības ir mūsdienīgas – teoriju mācās skolā, bet praktiskās iemaņas apgūst ar ražošanas meistaru, turklāt saskaņā ar šo IZM projektu uzņēmējs saņems ES finansējumu par prakses vietu izveidi. Mēs jau iepriekš esam īstenojuši līdzīgu projektu sadarbībā ar uzņēmumu "Binders". Jaunais projekts ir ļoti svarīgs, pašlaik visi 15 profesionālās izglītības centri Latvijā tiecas apgūt šo nišu. Mūsu tehnikuma audzēkņiem nav problēmu ar prakses vietām, jaunie speciālisti ir ļoti pieprasīti. Taču šis projekts dod iespēju arī uzņēmējiem izvēlēties sev labākos studentus no labākajiem jebkurā nozarē," saka tehnikuma direktore Ināra Ostrovska.

Iedzīvotāji aktīvi izmanto uzkrājumu fondu līdzekļus

Autores foto

2015. gadā Daugavpils daudzdzīvokļu namu iedzīvotāji aktīvi izmantoja savu māju uzkrājumu fonda līdzekļus. No iedzīvotāju spējas vienoties par kopīgiem mērķiem mājas stāvokļa uzlabošanai ir atkarīga tās nākotne, kā arī tik svarīgs faktors kā apkures rēķini.

Jeļena Ivancova

Daugavpilī no 843 mājām, kuras apkalpo Dzīvokļu un komunālās saimniecības uzņēmums, uzkrājumu fonds ir 530 namiem. Iedzīvotāji paši lemj, kā un cik viņi maksās uzkrājumu fondā – katrs dzīvoklis noteiktu summu vai arī pēc tarifa par dzīvokļa platības kvadrātmetru. Pilsētā summas variējas no 1 līdz 25 centiem par dzīvojamās platības kvadrātmetru vai no 5 līdz 40 centiem no dzīvokļa.

Preses konferencē Daugavpils domē Dzīvokļu un komunālās saimniecības uzņēmuma direktors Jevgeņijs Oļenovs informēja, ka 2015. gadā uzkrātos līdzekļus izmantojušas 196 pilsētas mājas. Vismazākā no iztērētajām summām – 17 eiro – šī nauda izlietota pastkastīšu nomainīšanai četru dzīvokļu mājā. Vislielākā summa ir 18 800 eiro, kuru daudzdzīvokļu māja izmantoja jumta remontam.

DzKSU dati liecina, ka 2015. gadā Daugavpilī 16 mājām salabots jumts, 13 – nosiltināti bēniņi, 42 – nomainītas kāpņu telpu durvis un 42 – logi kāpņu telpās. Sešdesmit mājās veikti santehniski darbi un ūdensvada un kanalizācijas sistēmas kapitālais remonts, 48 mājās – elektromontāžas darbi. Jāatzīmē, ka DzKSU piedāvā iedzīvotājiem arī šādu pakalpojumu – ja mājai trūkst uzkrājumu fonda līdzekļu, trūkstošo summu var nomaksāt pa daļām gada laikā.

Kaut arī iedzīvotāji gana aktīvi izmanto savas mājas uzkrājumu fonda līdzekļus, "medaļai" ir arī otra puse – katra māja, kuru apkalpo DzKSU, ir parādā uzņēmumam. Summas variējas no 300 līdz 17 000 eiro. Visbiežāk lielā summa sakrājas vairāku dzīvokļu dēļ, kuru īpašnieku lietas tiek izskatītas tiesā.

Daugavpiliešu kopējais parāds DzKSU ir 1 miljons 950 tūkstoši eiro.

UZZIŅAI

Daugavpils DzKSU apkalpo 32 000 dzīvokļu.

Notāri bez maksas sniegs padomus par darījumiem ar nekustamo īpašumu

Darījumiem ar nekustamo īpašumu Notāru dienas būs veltītas arī šogad. 29. februārī un 1. martā notāri birojos visā Latvijā bez maksas sniegs konsultācijas ikvienam interesentam. Iedzīvotāji varēs uzzināt par pazīmēm, kas var liecināt par centieniem izkrāpt viņu īpašumu, kā arī par apstākļiem, kas palielina risku kļūt par krāpniecības upuri.

"Jautājumi un darījumi, kas saistīti ar mājokļa iegādi vai pārdošanu, bieži vien ir vieni no nozīmīgākajiem cilvēka dzīvē, tomēr dažkārt gandarījumu par veiksmīgi noslēgtu vienošanos aizēno negaidīti sarežģījumi. Īpaši nepatīkami tas var izvērsties situācijās, kad paši savas neapdomības vai nezināšanas dēļ esam radījuši krāpniekiem iespēju izkrāpt mums piederošu īpašumu, vēl vairāk – ciest no tā, ka no likumiskā viedokļa nav iespējams pierādīt, ka darījums patiesībā nemaz nav noticis vai noticis fiktīvi," stāsta Latvijas Zvērinātu notāru padomes rīkotājdirektore Vija Piziča.

Latvijā spēkā esošais normatīvais regulējums nekustamā īpašuma darījumu procesam diemžēl ir nepilnīgs un sniedz iespēju veikt vērienīgus krāpniecības gadījumus. To apliecina arvien jauni notikumi un nesenā pieredze, kad krāpniekiem izdevies izkrāpt mantotus īpašumus, jo pašlaik likumā noteiktā kārtība rada iespēju zemesgrāmatā reģistrēt darījumu, izmantojot viltotus dokumentus.

Lai to novērstu, tiek īstenots darbs pie nekustamo īpašumu jomas normatīvā regulējuma sakārtošanas. Tāpat, lai mazinātu krāpniecību gadījumu skaitu darījumos ar nekustamo īpašumu, būtiski veicināt iedzīvotāju izpratni par darījumu gaitu un dažādām juridiskajām sekām. Tādēļ Latvijas Zvērinātu notāru padome ikgadējās Notāru dienās arī šogad pievērsīs īpašu uzmanību darījumiem ar nekustamo īpašumu un sniegs padomus par tiem.

Bezmaksas konsultācijas Notāru dienu laikā būs iespējams saņemt 108 notāru birojos 29 Latvijas pilsētās (adreses pieejamas ej.uz/notaruadreses) 29. februārī un 1. martā no plkst. 10.00 līdz 16.00. Jautājumus varēs uzdot arī Skype (lietotājvārds: Notaru_dienas) un Twitter (@NotaruDienas).